

Grundläggande information om esperanto

Esperanto är ett språk, som andra språk. Man kan uttrycka känslor och tankar på esperanto, precis som man kan på andra språk. Man kan sjunga på esperanto, skapa poesi, gräla, älska, skvallra, skämta, diskutera vetenskap, trösta, leka osv.

Man kan också skriva på esperanto. Här några exempel:

- ◆ Esperanto estas lingvo. (= Esperanto är ett språk.)
- ◆ Ni havas revon. (= Vi har en dröm.)
- ◆ La suno brilas. (= Solen lyser.)
- ◆ Ĉu vi vidas min? (= Ser du mig?)
- ◆ Jes, mi vidas vin. (= Ja, jag ser dig)
- ◆ Mi amas vin! (= Jag älskar dig!)

De nationella eller etniska språken tillhör olika folkgrupper. Ungerskan tillhör till exempel ungrarna, portugisiskan portugiserna och brasilianarna, japanskan japanerna osv.

Så är det inte med esperanto. Det tillhör inte någon särskild nation eller något särskilt folk. Det tillhör alla som lärt sig det, oberoende av nationalitet. Esperanto är inte ett nationellt språk, utan ett internationellt språk, med användare i alla världsdelar.

Det främsta syftet med esperanto är att underlätta kontakt och kommunikation mellan människor, som inte har något gemensamt modersmål eller riksspråk. Enligt våra erfarenheter är esperanto särskilt lämpat för internationell kommunikation mellan "vanliga människor", som intresserar sig för andra länder och folk.

"För mig är esperanto ett utmärkt språk för att hålla kontakt med vänner från många länder och att använda vid arbete inom internationella projekt."

Peter Baláz
samordnare av E@I

En person, L.L. Zamenhof, lade grunden till esperanto. Det gjorde han, kreativt och omsorgsfullt, med nationella språk som källa och inspiration, under cirka tio år. Först när han kände att språket hade fått "sin egen själ" ville han presentera det för allmänheten. Detta skedde 1887, när han gav ut den lilla skriften Lingvo Internacia (Ett internationellt språk).

Zamenhof utgav sin skrift under pseudonymen Doktoro Esperanto ("en doktor som hoppas"), men senare kom "esperanto" att bli namnet på själva språket. Under de följande åren spreds skriften till språkitresserade och idealister i flera länder. De lärde sig språket och använde det i internationell kommunikation. På så vis utvecklades esperanto successivt från ett enmansprojekt till ett levande internationellt språk.

I dag är esperanto använt och omtyckt av hundratusentals, kanske miljoner, människor i världen.

Det kanske låter otroligt att ett enmansprojekt kunde utvecklas till ett levande internationellt språk, använt och omtyckt av många. Den här broschyren förklarar i korthet hur och varför detta kunde ske. Den visar också hur esperanto används i dag. Läs vidare så vet du snart mer om Lingvo Internacia (det ursprungliga namnet på esperanto).

**L.L. Zamenhof (1859-1917),
esperantos initiativtagare**

Användningsområden för esperanto

Varje dag används esperanto på olika sätt, till exempel under resor, på konferenser, på internet, på arbetet eller i familjelivet.

"Jag talar serbiska med mina barn, engelska i mina studier, svenska i samhället och esperanto i arbetet och med min man. Alla språken har sina för- och nackdelar. Av de fyra språk jag använder dagligen känner jag mig mest hemma med esperanto."

**Sonja Petrović Lundberg,
samordnare för www.lernu.net**

För det mesta använder man esperanto med människor som inte har samma modersmål som man själv. I sådana kontaktet fungerar esperanto som "brospråk" mellan människor med olika språkbakgrund. Just detta är esperantos starka sida, att det fungerar bra som "bro" eller "lim" mellan människor i internationella kontakter.

Ett sätt att använda esperanto är att resa till något internationellt esperantoarrangemang, där människor från flera länder möts. Att göra så, och tillsammans med människor från olika länder diskutera, utbyta idéer, sjunga, dansa, göra utflykter osv är något som många esperantotalare tycker mycket om. Exempel på sådana arrangemang kommer sedan.

Ett annat sätt att använda esperanto är att resa utomlands och bo gratis hos esperantotalare. När man bor hemma hos vanligt folk i ett främmande land brukar man få en bättre bild av villkoren och sederna i det landet än om man bor på hotell. Det finns ett nätverk av gästfria esperantotalare, Pasporta Servo, med cirka 1 200 adresser i mer än 90 länder.

De kanske bästa med Pasporta Servo är att man inte behöver planera så mycket, utan bara spontant kan ge sig av vart man än vill.

Amanda Higley, Usono,

som reste i Europa i 16 månader och bara betalade för tre övernattningar.

Ett tredje sätt att använda esperanto är att brevväxla

med esperantister, med snigel- eller e-post, för att snabbt och lätt få kontakt med folk från andra länder.

Internet tar bort det fysiska avståndet, och esperanto tar bort 'det språkliga avståndet'. Internet och esperanto är därför en utmärkt kombination för internationell kommunikation.

Henning Sato von Rosen,
en av grundarna av E@I

Andra sätt är att vara aktiv i esperantorörelsen för en bättre och fredligare värld, att läsa nyheter om det som händer i olika länder skrivna av människor som själva bor där eller att läsa böcker som skrivits på små språk och som inte översatts till ens modersmål, men däremot till esperanto.

Internationella esperantoarrangemang

Här är några exempel på populära internationella esperantoarrangemang runt om i världen:

MÖTE VID HIMALAJA

Mötet vid Himalaja karaktäriseras av turism. Den låter deltagarna lära känna livet och sevärdheterna i Nepal, under ledning av lokala esperantister. Under denna träff har nepalesiska och utländska esperantister tillfälle att samlas och lära känna varandra och praktisera språket i en exotisk miljö.

INTERNATIONELLA UNGDOMSKONGRESSEN (IJK)

Ett mycket bra arrangemang för varje ung esperantointresserad. Tack vare den informella och livliga stämningen är det lätt att hitta nya vänner från olika länder och lära känna den internationella ungdomsrörelsen. Deltagare kommer ofta från ett trettiotal länder och brukar uppgå till några hundra. Varje år är IJK i ett nytt land.

UNGDOMS E-SEMINARIUM – JES

En festvecka runt nyårshelgen någonstans i Europa. Dagtid präglas programmet av mer seriösa programpunkter, men många av deltagarna kommer främst för att umgås med vänner, dansa och roa sig.

NORDAMERIKANSKA SOMMARKURSERNA – NASK

NASK äger rum under tre sommarveckor vid något av USA:s universitet och består av intensivkurser i esperanto på olika språknivåer. NASK har en internationell lärarkår och elever från olika länder.

GEMENSAMT SEMINARIUM – KS

Ett samarbetsseminarium som växelvis äger rum i de tre länderna Kina, Japan och Sydkorea för ungdomar från i huvudsak dessa tre länder. De går av stapeln varje år och fungerar som förbindelselänk mellan unga esperanto-användare i Asien.

KULTURFESTIVAL – KEF

En festival med ett brett kulturellt program för olika åldrar. Musikerna och artisterna kommer huvudsakligen från Europa, men även från andra länder. På eftermiddagarna

och kvällarna är det oftast teater, föreläsningar, diskussioner och konserter med esperanto-band. På natten dans, pub och "gufujo" (ett lungt kafé). Festivalen äger rum med jämna mellanrum i norra Europa.

ALLAMERIKANSKA ESPERANTOKONGRESSEN – TAKE

TAKE har som mål att stärka solidariteten mellan esperantister från Nord-, Central- och Sydamerika, utveckla esperantorörelsen och studera dess problem. Förutom arbetsmöten, har kongressen även flera kunskapsinslag och underhållning för att lära ut kunskaper om världsländet.

VÄRLDSKONGRESSEN – UK

Den största årliga esperanto-kongressen. Universala Kongreso är en kongress med varierande programpunkter, huvudsakligen föreläsningar och möten, men också konserter, teater, utflykter, dans osv. Vanligtvis deltar mellan 2 000 – 4 000 människor från cirka 50 länder. Varje år är kongressen i ett nytt land.

Hur blev Esperanto ett levande språk?

Det kan tyckas ganska märkligt att en enda människas språkprojekt kan utvecklas till ett levande internationellt språk. Men det har hänt med esperanto som nu utvecklas på liknande sätt som andra språk utvecklas.

Här är de främsta skälen, till att esperanto blev ett levande språk:

◆ Zamenhof var en mycket begåvad språkbasskapare

Redan som barn började Zamenhof fundera över ett internationellt språk och som ung bestämde han sig för att förverkliga sina idéer. När han var 17 år visade han sina skolkamrater det första resultatet. Senare gjorde han, under en 10-årsperiod, ändringar och förbättringar i sin språkbas. 1887 presenterade han den under namnet *Lingvo Internacia*.

◆ Esperanto fick snabbt användare i flera länder

Redan några år efter att esperanto lanserats bildades grupper i flera länder som använde, vårdade och tyckte om språket. Många korresponderade med, och träffade esperanto-talande från andra länder. Tack vare detta har esperanto redan från början använts som ett internationellt kommunikationsmedel i olika sammanhang.

◆ Zamenhof lät användarna besluta om esperantos utveckling

Under den första stora kongressen för esperantotalande 1905 förklarade Zamenhof att f.o.m. nu skulle han inte längre leda utvecklingen av språket, utan varje användare skulle kunna påverka utvecklingen av esperanto. Detta skulle visa sig vara ett viktigt beslut, för på så sätt kände sig många delaktiga i språkets utvecklingsprocess och följaktligen mer engagerade.

◆ Esperanto har en stabil kärna, som förhindrar plötsliga reformer

För att förhindra dispyter om språkreformer föreslog Zamenhof att det skulle finnas en oföränderlig grund i språket. Den presenterades i dokumentet *La Fundamento de Esperanto* (esperantofundamentet). Förslaget antogs 1905 och ännu idag har detta fundament ett stabiliserande inflytande på språkets utveckling.

◆ Esperanto är både ett naturligt och ett konstruerat språk

Grunden i esperanto är ordstammar och grammatiska principer från nationella och etniska språk. Därför känns esperanto som ett naturligt språk när man talar det. Samtidigt är esperanto relativt enkelt att lära på grund av sin regelbundna grammatik och sitt smarta ordbildningssystem, som är ett resultat av den omsorgsfullt konstruerade språkbasen.

◆ Allmän, men frivillig ideell bas

Till esperanto finns knutet en ideologi om fred och broderskap mellan alla folk. Denna brukar man kalla *la interna ideo* (den interna idén). Denna interna idén inspirerar människor, som drömmer om en fredligare och bättre värld i framtiden. Bland annat tack vare den är det många människor som gärna investerar energi och tid i esperantorörelsen.

◆ Esperanto är inte enbart ett europeiskt språk

Orden i esperanto kommer främst från europeiska språk, men grammatiken och sättet att sätta samman ord har flera likheter med kinesiska, turkiska och andra icke indoeuropeiska språk. Syntaxen och stilen i esperanto är till stor del slavisk. Oberoende av modersmål, är esperanto möjligt att lära sig under några månader till några år, och sedan kan man känna det som sitt språk.

Ett bevis på att esperanto har utvecklats till ett levande internationellt språk är att språket har en stabil användarskara i varje världsdel. De flesta lär sig språket i ungdomen eller som vuxna, men det finns de, som talar esperanto från tidiga barnaår eftersom esperanto är ett av familjens språk.

Jag anser fortfarande att esperanto är ett av de värdefullaste arv, som mina kära föräldrar lämnat till mig.

Carlo Minnaja från Italien, som talade esperanto i sitt hem med sina föräldrar och sin bror.

Internationella esperantoorganisationer

För att underlätta för esperantoanvändarna att organisera sig och verka på internationell nivå finns det flera internationella esperantoorganisationer. Här följer korta presentationer av några av dem.

Utbildning på internet – E@I

E@I är en internationell arbetsgrupp som uppmuntrar samarbete och kommunikation i hela världen. Arbetsgruppen arrangerar projekt och arrangemang för att stödja interkulturellt lärande och användandet av internettekniker. Ett exempel på framgångsrika E@I-projekt är www.lernu.net, en flerspråkig sajt där man kan lära sig esperanto. Hemsida (mångspråkig): www.ikso.net

Internationella förbundet för esperantospråkiga lärare – ILEI

ILEI är det främsta forumet för lärare och utbildningspersonal på esperanto. ILEI har sektioner i mer än 30 länder och medlemmar i mer än 45. Organisationen arbetar bland annat med att undervisa i esperanto på skolor och universitet. Den organiserar också examina som prövar språkliga och kulturella kunskaper om esperanto. Hemsida (på esperanto): www.ilei.info

Esperantic Studies Foundation – ESF

ESF stödjer forskning och undervisning kring esperanto och angränsande områden inom ramen för mellanspråklig kommunikation, i synnerhet i samband med högre utbildning i Nordamerika. Den viktigaste frågan för ESF är: "Är det möjligt med en värld där många språk, stora och små, kan samexistera relativt jämlikt och där global kommunikation är tillgänglig för både fattiga och rika?" Hemsida (på engelska): www.esperantic.org

Internationella Esperantoförbundet – UEA

UEA grundades 1908 och är idag den största internationella organisationen för esperantotalare med medlemmar i 117 länder. UEA verkar inte bara för att sprida esperanto, utan också för att väcka diskussion om språkproblem och för att fästa uppmärksamhet vid behovet av jämlikhet mellan språken. Hemsida (mångspråkig): www.uea.org

Världs-esperanto-ungdomsförbundet – TEJO

TEJO är en internationell ideell ungdomsorganisation som grundades 1938. Den arbetar för att främja fred och mellankulturell förståelse bland ungdomar världen runt genom esperanto. TEJO arbetar med ungdomens nuvarande frågor och problem, i synnerhet på det språkliga och kulturella området. Från sitt huvudkontor i Nederländerna samordnar den arbetet i mer än 40 landssektioner, och medlemmarna i mer än 80 länder. Hemsida (mångspråkig): www.tejo.org

Europeiska Esperanto-Unionen – EEU

EEU kämpar för språklig jämlikhet och mångfald i Europa. Organisationen menar att jämlikhet är nödvändigt för verklig demokrati, och språklig mångfald anser den lika viktig som biologisk mångfald. Utöver det stödjer EEU utvecklingen av en europeisk identitet i harmoni med nationella och regionala identiteter. Hemsida (på esperanto): www.europo.eu

Internationella cyklistesperantorörelsen – BEMI

Något för dem som gillar att cykla och tala esperanto samtidigt! BEMI ordnar regelbundet olika cykelkaravaner, ofta i samband med något ungdomsarrangemang. Hemsida (mångspråkig): www.bemi.free.fr/

Eurokka

Eurokkas verksamhetsområde är att i hela världen försöka utveckla och sprida inom esperantorörelsen, men också utanför denna, en esperantobaserad musikkultur – band och artister som sjunger på esperanto. Hemsida (på esperanto): <http://artista.ikso.net/eurokka/>

Nationsslösa världsorganisationen – SAT

SAT:s främsta syfte är att med hjälp av esperanto verka för folkbildning, främst hos arbetarklassen. SAT ser esperanto inte som ett mål utan som ett medel. Organisationen har en allmänt socialistisk inriktning, men omfattar alla socialistiska fraktioner så länge dessa godtar principen om en fri och öppen debatt. Ordet Sennacieca i namnet syftar på att organisationen, till skillnad från större delen av den internationella arbetarrörelsen, enbart har individuella medlemmar. Hemsida (flerspråkig): www.satesperanto.org

Passande för internationell kommunikation

Kanske har du under läsningen tänkt ungefär så här:

Esperanto, ett internationellt språk... Men vi har ju redan ett internationellt språk! Engelskan är världens internationella språk, och nästan alla talar det.

Det stämmer att engelskan är det mest använda språket i internationella sammanhang. Ungefär sju procent av mänskligheten har engelska som modersmål, och enligt flera bedömningar har ytterligare cirka sju procent lärt sig behärska engelskan som unga eller vuxna. Men de sistnämnda sju procenten är i allmänhet människor med modersmål som är relativt nära släkt med engelskan, till exempel tyska, nederländska eller svenska. För många andra, till exempel ungrare, kineser, japaner, turkar och koreaner, vilkas modersmål inte alls liknar engelskan, är det ofta mycket svårt och tidsödande att lära sig engelska på hög nivå.

Även många andra språk används för kommunikation över språkgränserna i geografiskt begränsade områden. För internationell kommunikation finns många varianter och möjligheter. Vi anser att mångspråkighet verkligen förtjänar att uppmuntras, och esperantorörelsen verkar även för att stödja bruket av små språk och minoritetsspråk i olika sammanhang. Det kan dock vara värt att minnas att inte alla har lika lätt att lära sig främmande språk, och att inte alla har lust att ägna sin tid åt att lära sig flera språk. Bland annat för dem som skulle vilja kunna ett främmande språk, men som inte lyckats lära sig något i skolan, kan esperanto vara ett intressant alternativ.

Enligt våra erfarenheter är esperanto mycket lämpat för internationell kommunikation, bland annat av följande skäl:

1) Lättare

För alla som lärt sig både esperanto och ett främmande nationellt eller etniskt språk är det tydligt att det var lättare att lära sig esperanto än det andra språket. Esperanto är relativt lätt därför att språket har få regler och inga undantag. Dessutom behöver man inte lära sig lika många ord, eftersom det går lätt att sätta samman ord av ordstammar, prefix (förstavelse) och suffix (efterstavelse).

Det går inte att säga exakt hur mycket lättare esperanto är, eftersom det bland annat beror på vilket språk man jämför med och vilken nivå man avser. Grovt sett lär man sig esperanto på mellan en femtedel och en tredjedel av den tid som man behöver för att uppnå samma nivå på ett annat främmande språk.

2) Mer neutralt

Eftersom esperanto inte tillhör något särskilt land eller folk är det neutralare än de nationella eller etniska språken för internationell kommunikation. Esperanto är inte knutet till någon särskild nationell eller etnisk kultur, vilket är en stor fördel för ett språk som fungerar som bro mellan världens olika folk. Fast esperanto är inget kulturlöst språk. Det har sin egen internationella kultur.

3) Mer rättvist

Alla som lär sig esperanto har goda möjligheter att nå en hög kunskapsnivå i språket och att sedan, språkligt sett, kunna kommunicera på lika nivå, oberoende av språklig bakgrund. Detta

gäller för alla folk, inte bara de västerländska. Dessutom har, de som talar esperanto liknande möjligheter att uppnå en hög språknivå. De som växt upp med språket talar i allmänhet inte bättre esperanto än andra som på allvar gått in för att lära sig det. Därför är esperanto rättvisare som internationellt språk än de nationella språken, som vissa utan att egentligen behöva anstränga sig behärskar bättre än andra, som måste arbeta mycket hårt för att nå en hög nivå.

Jag anser att kineser lär sig esperanto mycket lättare än något europeiskt språk, och de kineser som redan lärt sig esperanto har mycket lättare än andra när de sedan studerar europeiska språk.

XIAO Peiliang, Kina

För alla som anser att lätthet, neutralitet och rättvisa är viktiga egenskaper hos ett internationellt språk kan esperanto vara mycket intressant.

Engelskan är det mest använda språket för internationell kommunikation i dag. Men vem vet? Det kan tänkas att, någon gång i framtiden, fler och fler upptäcker hur väl esperanto passar för internationell kommunikation, och att engelska och esperanto kommer att fungera parallellt som stora internationella språk. Det skulle betyda mycket för alla de millioner som har mycket svårt att lära sig engelska på hög nivå.

Jag är iransk doktorand i Paris. Under mina studier har jag alltid använt engelska, och när jag sedan kom till Frankrike lärde jag mig franska. Jag har också lärt mig esperanto, och jag måste erkänna att det är det enda språk, utom mitt modersmål, som jag trivs med. Jag känner mig inte hemma med något annat främmande språk. Jag anser att esperanto är väl lämpat för alla människor, bland annat för asiaterna.

Behrouz Soroushian, Iran

Kultur på Esperanto

Det finns sånger, filmer, dikter, romaner, noveller, tidskrifter, teaterpjäser, kabaréer, sånger, rock, pop, rap osv på esperanto. Det finns alltså kultur på esperanto. (Ordet "kultur" kan betyda mycket mer än de just nämnda sakerna, men här begränsar vi oss till dem.)

Redan i det allra första esperantohäftet fanns det dikter. Från första början lade man märke till hur rikt och vackert man kan uttrycka sig på esperanto. Det är ett språk där man känner sig fri, bland annat på grund av den relativt fria ordföljden och möjligheten att bilda sammansatta ord med hjälp av för- och efterstavelser (prefix och suffix).

Jag upptäckte hur fantastiskt språket är för att skriva sångtexter, och jag ville fortsätta därför att det är en sådan njutning att skriva på det språket.

Martin Wiese,
sångare i esperantobanden Persone
och Martin & la talpoj

Varje år ges det ut många nya böcker som skrivits på esperanto.

Varje år ges det också ut nya sånger på esperanto, och CD-skivor med artister i olika genrer. På nätet finns radiostationer och podcastsändningar på esperanto. Då och då hålls kulturfestivaler, där man kan avnjuta olika sidor av den esperantospråkiga kulturen.

Om du vill höra sånger på esperanto, kan du gå till <http://www.vinilkosmo.com/>.

Att sjunga på esperanto är som att sjunga på portugisiska, och roligare än att sjunga på engelska.

Rogener Pavinski el Brazilo,
från Brasilien, sångare i rockbandet
Supernova

Esperanto fungerar också som bro mellan nationella eller etniska kulturer. Ett exempel på detta är de tusentals böcker som översätts till esperanto från nationella eller etniska språk. Bland dessa finns både stora klassiker och okända "litterära pärlor", som från början skrivits på små språk.

Det finns en mängd tidskrifter på esperanto med olika inriktning och för olika målgrupper. Två av dem är *Monato* ("Månad") och *Beletra Almanako: Monato* ("Månad") är som framgår av namnet en månatlig tidskrift. Den tar upp stora och små händelser i världen. Dess redaktionella princip är att i stället för att anlita utlandskorrespondenter, som sällan kan lära känna och förstå det lokala samhället på djupet, skrivs artiklarna av folk som bor i respektive land och som själva upplever de händelser de beskriver. *Beletra Almanako* (Skönlitterär almanacka) är en litterär tidskrift med avdelningar för poesi, skönlitterär prosa, fackprosa, essäer, recensioner, teater osv, både i original och i översättning.

Det finns också en del filmer och teaterpjäser på esperanto, som exempel kan nämnas flera av de stora verken av Shakespeare. Ett annat exempel är författaren Harold Brown, som skrivit teaterstycken på esperanto. Några av dessa är översatta till nationella språk. Mer information finns på <http://harold-brown-author-verkisto.webs.com/>

Observera!

Esperantogemenskapen ger sitt starka stöd åt tankarna på språklig mångfald, språkliga rättigheter osv. Alla språk är ju värdefulla, och det är viktigt att de stora språken inte tränger undan små- och minoritetsspråk.

Att lära sig esperanto är en god förberedelse, inte bara för barn utan också för vuxna, för att lättare och snabbare lära sig andra språk. Dessutom blir de som lär sig esperanto ofta intresserade av att också lära sig andra språk.

Esperanto är inte fullkomligt. Det är varken fullkomligt neutralt eller fullkomligt rättvist. Däremot är det, enligt våra erfarenheter, mer neutralt och mer rättvist än de nationella språken i internationell kommunikation.

Esperanto är inget nationellt språk, det har inte samma målsättning eller funktion. Måttstocken för hur bra det är, är därför inte i vad mån det kan göra samma saker som de nationella språken, utan i vad mån det uppfyller sin funktion: att vara förmedlare mellan folken.

Ur boken *La Bona Lingvo (Det goda språket)* av Claude Piron

Vanliga frågor om esperanto

I den här sektionen hittar du svaren på några vanliga frågor om esperanto.

Varför heter språket esperanto?

Från början hette språket Lingvo Internacia – "det internationella språket". När Zamenhof presenterade språket gjorde han det under pseudonymen Doktoro Esperanto ("en doktor som hoppas" – Zamenhof var läkare till yrket). Därför började man ibland tala om "språket av doktor esperanto", och så småningom bara om "esperanto", vilket blev det vanliga namnet på språket.

Varför lära sig esperanto?

Folk lär sig esperanto av flera olika skäl. Språkitresserade är ofta nyfikna på esperantos grammatik. Andra intresserar sig för esperanto därför att de inte lyckats lära sig något främmande språk, och därför vill försöka med ett som är lättare. Några har hört talas om esperantorörelsens "inre idé" och lär sig esperanto för att på så sätt främja en fredligare och mer solidarisk värld. Ungdomar intresserar sig ofta för att resa och finna nya vänner i utlandet, och då är esperanto ett bra hjälpmedel.

Hur många talar esperanto?

Det är oklart hur man skall räkna esperantotalarna, eftersom inte alla är organiserade. Det är också en definitionsfråga. Skall man som "esperantotalare" räkna bara dem som talar språket regelbundet och på hög nivå, eller alla som har grundläggande kunskaper i språket, även om de använder det mycket sällan? Uppskattningen av antalet esperantotalare i världen sträcker sig därför från några tiotusen till några miljoner. De är i varje fall tillräckligt många för att de skall bilda en livaktig och internationell språkgemenskap.

Hur kan man lära sig esperanto?

Om du har en bra nätuppkoppling rekommenderar vi dig att börja med www.lernu.net, där det finns flera interaktiva nybörjarkurser på många språk, även på svenska. Om du föredrar en bok kan du beställa en på www.esperanto.se. I flera länder och städer annordnas regelbundet nybörjarkurser i esperanto. När du kan litet esperanto är det bra att använda språket tillsammans med andra, antingen på nätet eller under esperantosammankomster.

Vilka språk är mest lika esperanto?

De flesta grundläggande ordstammarna kommer från indoeuropeiska språk, i synnerhet från latinet och de romanska språken, men grammatiken har vissa inslag som inte är typiska för dessa utan mer liknar till exempel turkiskan, swahili eller till och med kinesiskan.

Har esperanto några symboler?

Ja, det finns några. Äldst och mest använd är den gröna stjärnan, som bland annat finns på esperantoflaggan. Den gröna färgen symboliserar hoppet (*la espero*) och den femuddiga stjärnan de fem världsdelarna. En annan och nyare symbol togs fram genom en tävling i samband med esperantos hundraårsjubileum 1987.

Är esperanto lätt att lära?

Det är lättare än nationella språk, men inget språk är lätt – inte ens det egna modersmålet. Mycket beror på hur mycket arbete man lägger ned, och på hur många språk man studerat tidigare. Även för de som aldrig har lyckats lära sig ett främmande språk riktigt, är det möjligt att lära sig esperanto! Men naturligtvis krävs mycket tid och övning om man vill använda språket flytande och korrekt.

Varför har vissa språkvetare uttalat sig negativt om esperanto?

De som bäst förstår språks komplexitet är språkvetarna. Kanske är det just därför som så många av dem, för övrigt synnerligen kompetenta, inte kan tro att esperanto kan fungera som ett fullvärdigt och levande språk, och därför är värt att uppmärksamma och utforska. Ett språk är något så komplext och delikat att det är mycket osannolikt att ett rikt

och levande språk skulle kunna växa fram på grundval av en ung mans arbete, Zamenhof var 27 när han presenterade esperanto efter att ha slipat på språket i tio år. Det är alltså naturligt att vara skeptisk. Men om man ser efter hur det faktiskt förhåller sig, så finner man att esperanto fungerar häpnadsväckande bra för internationell kommunikation. Det skulle vara utmärkt om fler språkvetare och forskare ville granska esperanto i framtiden.

Kan man läsa esperanto i skolor och på universitet?

Ja, i vissa länder. Många esperantister hävdar att de som lär sig esperanto på lågstadiet, eller motsvarande, skulle få lättare att sedan lära sig andra främmande språk, därför att de skulle få starkare självförtroende av att först lära sig ett relativt lätt språk, och att de också skulle förstå grammatiska strukturer lättare eftersom esperantos grammatik är så tydlig. Det finns flera indikationer på att så är fallet, och det vore intressant om forskare gjorde studier angående esperantos underlättande effekt på språkinläring.

Kan man höra från vilket land en esperantotalare kommer?

Ofta kan man höra på uttalet varifrån en esperantist kommer, men inte alltid. Somliga har ett "neutralt" uttal, precis som många svenskar har ett uttal som inte avslöjar från vilket landskap de kommer.

Hur många har esperanto som modersmål?

Förmodligen finns det något tusental människor som talar esperanto som ett av sina modersmål. Ofta är det så att deras föräldrar kommer från olika länder och har träffats under något esperantoarrangemang. Esperanto blir då deras hemspråk, även sedan de fått barn. En vanlig modell är att den ena föräldern alltid talar esperanto med barnet och den andra – den invandrade – sitt eget modersmål, medan barnet utanför hemmet använder det lokala eller nationella språket. På så vis växer barnet upp med tre "modersmål".

Vore det inte bättre att skapa ett nytt och ännu rättvisare språk för den internationella kommunikationen?

Att lägga en god grund för ett nytt språk är ingen lätt sak. Språkvetarna, som vet mest om språk, är visserligen specialister på att analysera språk, men det behöver inte betyda att de har talanger för att skapa en språkbas, vilket är en helt annan sak – det ena är en vetenskap, det andra en konst. Det är många som försökt lägga basen till ett nytt språk, även grupper av språkvetare har försökt, men resultatet har hittills aldrig blivit mer framgångsrikt än esperanto. Tänk på Mozart! Inte många tonsättare har varit lika begåvade som han. Det var något liknande med Zamenhof. Han var en osedvanligt begåvad språkbasare, och lyckades bättre med detta än någon annan hittills. Dessutom skulle en ny språkgrund inte få liv förrän den utvecklats genom långvarig, allsidig och världsomfattande praktik. Och utan en ideologisk bas av det slag som Zamenhof gav åt esperanto skulle ett nytt språk ha små chanser att bli ett levande språk och få den nödvändiga sociala basen. I fråga om esperanto har denna process redan ägt rum, och språket är färdigt att användas. Det är inte perfekt, men mycket bra för en internationell och jämlik kommunikation.

Räcker det inte med engelskan för internationell kommunikation?

Engelska är mycket användbart för internationell kommunikation i många situationer. Men, faktum kvarstår: alla lyckas inte uppnå en hög nivå i engelska, inte ens efter många års studier. Det är särskilt svårt för personer, vars modersmål i hög grad skiljer sig från engelskan. Om du någon gång vistats i t.ex. Korea eller Turkiet, vet du vad vi menar. När det gäller ungdomar och vuxna har dessa lättare att lära sig esperanto än nationella/etniska språk. Dessutom: Esperanto är inte kopplad till någon särskild nations kultur, något som är en stor fördel för ett språk, som fungerar som en bro mellan folk. Människor som kommunicerar med hjälp av esperanto, gör det på likvärdiga villkor.

Har esperanto inte redan haft sin chans?

Det är riktigt att esperanto i början av 1920-talet nästan blev antaget att vara ett av arbetspråken vid Nationernas Förbund (föregångare till FN). Det är även riktigt att många politiker var intresserade av esperanto under 30- och 40-talen. Idag är det få politiker som intresserar sig för esperanto. Det kan mycket väl bli så att esperanto aldrig mer får chansen att bli en stor internationell organisations arbetspråk. Men det kan även bli så att esperanto blir mer och mer populärt bland människor som intresserar sig för att skapa en ny världsgemenskap med vänligare och tätare relationer mellan folken. Om framtiden är det alltid svårt att uttala sig. Men man kan hoppas... Vi esperantister är duktiga på att göra just det! (Ordet "esperanto" betyder "en person som hoppas".)

Information om esperanto i Sverige

Organisationer och klubbar

Svenska Esperanto-Förbundet (SEF) har medlemmar över hela landet, och är anslutet till Universala Esperanto-Asocio (UEA). Det finns även en organisation för ungdomar som gillar esperanto, den kallas SEJU. Lokala esperanto-klubbar finns i vissa städer med olika program och aktiviteter

Kurser

Veckoslutskurser i esperanto ges då och då på olika ställen, men vanligast i storstäderna. Man kan även läsa esperanto på Stockholms Universitet, både på nybörjar- och fortsättningsnivå. (Nybörjarkursen kan även läsas på distans.) Sommarkurser finns bl.a. på Esperanto-Gården i Lesjöfors, Värmland.

Böcker om esperanto

Vill du läsa mer om hur esperanto växte fram och rörelsen kring språket rekommenderar vi varmt den lilla trevliga boken "Doktor Zamenhof och det internationella språket" av

Leif Nordenstorm. Läroböcker, ordböcker mm finns i olika format och stilar. SEF kan ge mer information.

Bokförsäljning

Esperantoböcker kan köpas genom Svenska Esperanto-Förbundet, genom UEA eller hos t.ex. Adlibris på nätet. SEFs "startpaketet" med fyra böcker och medlemskap är något av intresse för alla som vill lära sig språket

Kontaktinformation

Svenska Esperanto-Förbundet
Vikingagatan 24,
SE-113 42 Stockholm
08-34 08 00
www.esperanto.se

www.lernu.net

lernu! är en flerspråkig sajt för att börja lära sig esperanto kostnadsfritt och enkelt.

Sajten innehåller kurser på olika nivåer, ordlistor på många språk, en grammatiköversikt, inspelade berättelser med bilder, en chatt, forum och mycket annat.

Esperanto estas ...

www.esperantoestas.net

Bli bekant med det internationella språket esperanto med hjälp av 6 korta och livfulla småfilmer.

Esperanto är ...

- ... ett språk som passar för allt (Del 1 - 01:43 min)
- ... ett språk med många egenskaper (Del 2 - 08:01 min)
- ... ett språk som används på många olika sätt (Del 3 - 06:23 min)
- ... ett språk värt att lära sig (Del 4 - 13:22)
- ... ett språk med olika typer av organisationer (Del 5 - 04:12)
- ... ett språk för framtiden (Del 6 - 09:31 min)

Texterna har tagits från en längre broschyr om esperanto som finns att ladda ner på www.ikso.net/broschuro

Den här lilla broschyren skapade E@I - www.ikso.net